

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU**
50-224 Wrocław, Pl. Strzelecki 25
tel.(71) 323 63 80, fax (71) 323 63 98
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 411-9/14/JB

Wrocław, dn. 28.10.2014 r.

DECYZJA RWR 31/2014

I. Na podstawie art. 11 w związku z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 pkt 3 w związku z § 4 ust.1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 107, poz. 887) po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego z urzędu,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

uznaje się za ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 9 ust.1 tej ustawy, praktykę nadużywania przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. z siedzibą w Kątach Wrocławskich pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków obejmującym obszar gminy Kąty Wrocławskie, polegającą na bezpodstawnym nakładaniu na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów części robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (j.t. Dz. U. z 2006r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.), tj. kosztów zakupu i montażu materiałów niezbędnych do wykonywania włączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej **i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 26 marca 2014 r.**

II. Na podstawie art. 12 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 pkt 3 w związku z § 4 ust.1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*,

wobec uprawdopodobnienia w toku postępowania antymonopolowego stosowania przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. z siedzibą w Kątach Wrocławskich praktyki ograniczającej konkurencję, określonej w art. 9 ust. 1 ww. ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* polegającej na nadużywaniu przez ww. przedsiębiorcę pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków obejmującym obszar gminy Kąty Wrocławskie, poprzez bezpodstawne nakładanie na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów części robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*, tj. kosztów wykonania fragmentu sieci wodociągowej od granicy nieruchomości do miejsca włączenia oraz po złożeniu przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. z siedzibą w Kątach Wrocławskich zobowiązania do wyeliminowania zarzucanej praktyki poprzez:

- zmianę cennika usług z dnia 26.03.2014 r. poprzez wprowadzenie do niego informacji, iż „Usługi świadczone przez ZGK polegające na wykonawstwie fragmentów sieci wodociągowych od granicy nieruchomości przyłączanej do miejsca włączenia do sieci istniejącej świadczone są bezpłatnie dla Inwestorów, którzy złożą stosowny wniosek o wybudowanie przedmiotowego odcinka. Wniosek dostępny jest w siedzibie ZGK lub na stronie internetowej www.zgk-katy.pl. Wszystkie wnioski zostaną rozpatrzone, a ich realizacja zostanie umieszczona w wieloletnim planie inwestycyjnym ZGK. Realizacja robót zgodnie z kolejnością zgłoszeń”;
- zamieszczenie ww. informacji na tablicy ogłoszeń ZGK, stronie internetowej Spółki oraz w prasie lokalnej;
- traktowanie zrealizowanego przez podmiot przyłączany fragmentu przewodu wodociągowego przebiegającego od miejsca włączenia do granicy nieruchomości podmiotu przyłączanego jako fragment sieci podlegający odpłatnemu przekazaniu Spółce. Przejęcie tego fragmentu przewodu wodociągowego nastąpi na podstawie zawartej z Inwestorem umowy przyłączeniowej;

nakłada się na Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. z siedzibą w Kątach Wrocławskich obowiązek wykonania tego zobowiązania w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się decyzji.

III. Na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 pkt 3 w związku z § 4 ust.1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. z siedzibą w Kątach Wrocławskich obowiązek złożenia do dnia 15 stycznia 2015 r. sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania, przy czym sprawozdanie powinno zawierać:

- przedstawienie zmienionego cennika usług z dnia 26.03.2014 r. z wprowadzoną do niego informacją, iż „Usługi świadczone przez ZGK polegające na wykonawstwie fragmentów sieci wodociągowych od granicy nieruchomości przyłączanej do miejsca włączenia do sieci istniejącej świadczone są bezpłatnie dla Inwestorów, którzy złożą stosowny wniosek o wybudowanie przedmiotowego odcinka. Wniosek dostępny jest w siedzibie ZGK lub na stronie internetowej www.zgk-katy.pl. Wszystkie wnioski zostaną rozpatrzone, a ich realizacja zostanie umieszczona w wieloletnim planie inwestycyjnym ZGK. Realizacja robót zgodnie z kolejnością zgłoszeń”;
- przedstawienie w jaki sposób Spółka poinformowała Usługobiorców, iż „Usługi świadczone przez ZGK polegające na wykonawstwie fragmentów sieci wodociągowych od granicy nieruchomości przyłączanej do miejsca włączenia do sieci istniejącej świadczone są bezpłatnie dla Inwestorów, którzy złożą stosowny wniosek o wybudowanie przedmiotowego odcinka”;
- kopię przykładowych 3 Umów zawartych z Inwestorem, dotyczących odpłatnego przekazania fragmentu przewodu wodociągowego od granicy nieruchomości podmiotu przyłączanego do miejsca wykonania włączenia, w przypadku braku konkretnej umowy należy przedłożyć jej wzór.

IV. Na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z art. 80 tej ustawy oraz art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 267), w związku z art. 83 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów obciąża się Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. z siedzibą w Kątach Wrocławskich **kosztami niniejszego postępowania** oraz zobowiązuje się do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie **20,00 zł** (słownie: dwadzieścia złotych) w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

U z a s a d n i e n i e

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Delegatura UOKiK we Wrocławiu) przeprowadził postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy działania Zakładu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Kątach Wrocławskich „dalej również jako „ZGK” lub „Spółka”) w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków może stanowić naruszenie przepisów ustawy z dnia 16 *o ochronie konkurencji i konsumentów*, a w szczególności jej art. 9, uzasadniające wszczęcie postępowania antymonopolowego.

Ponieważ ww. postępowanie wyjaśniające wykazało, iż w zakresie przyłączania podmiotów do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej mogło nastąpić naruszenie przez ww. Spółkę przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a w szczególności jej art. 9 ust. 1, postanowiono zakończyć postępowanie wyjaśniające oraz wszcząć postępowanie antymonopolowe.

Wobec powyższego Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej również jako „Prezes Urzędu” lub „organ antymonopolowy”) - postanowieniem Nr 137/2014 z dnia 9 lipca 2014r. - wszczął postępowanie antymonopolowe w związku z podejrzeniem nadużywania przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. z siedzibą w Kątach Wrocławskich pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę obejmującym obszar gminy Kąty Wrocławskie, polegającego na bezpodstawnym nakładaniu na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów części robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (dalej również jako *ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*), tj. kosztów wykonania fragmentu sieci wodociągowej od granicy nieruchomości do miejsca włączenia oraz kosztów zakupu i montażu materiałów niezbędnych do wykonywania włączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 ww. ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* (dalej również jako *ustawa o ochronie (...)*).

Tym samym postanowieniem Prezes Urzędu postanowił zaliczyć w poczet materiału dowodowego, wszczętego w dniu 9 lipca 2014 r., postępowania antymonopolowego, wszystkie informacje zebrane w toku postępowania wyjaśniającego prowadzonego pod sygn. akt RWR 400-16/14/ JB

(Dowód: Postanowienie Nr 137/2014 z dnia 9 lipca 2014 r. karta 1).

W odpowiedzi na zawiadomienie Prezesa Urzędu z dnia 9 lipca 2014 r., o wszczęciu postępowania antymonopolowego ww. Spółka poinformowała organ antymonopolowy, iż w dniu 26 marca 2014 r. zaniechała obciążania klientów kosztami zakupu i montażu nawiertki i urządzeń odcinających. Jednocześnie Spółka przyznała, iż niesłusznie obciążała klientów za realizację odcinka sieci od nawiertki – zasuwę do granicy nieruchomości i w związku z powyższym zobowiązała się do wyeliminowania zarzucanej praktyki poprzez:

1. zmianę cennika usług z dnia 26.03.2014 r. poprzez wprowadzenie do niego informacji, iż „Usługi świadczone przez ZGK polegające na wykonawstwie fragmentów sieci wodociągowych od granicy nieruchomości przyłączanej do miejsca włączenia do sieci istniejącej świadczone są bezpłatnie dla Inwestorów, którzy złożą stosowny wniosek o wybudowanie przedmiotowego odcinka. Wniosek dostępny jest w siedzibie ZGK lub na stronie internetowej www.zgk-katy.pl . Wszystkie wnioski zostaną rozpatrzone, a ich realizacja zostanie umieszczona w wieloletnim planie inwestycyjnym ZGK. Realizacja robót zgodnie z kolejnością zgłoszeń”,
- 1) zamieszczenie ww. informacji na tablicy ogłoszeń ZGK, stronie internetowej Spółki oraz w prasie lokalnej,
- 2) traktowanie zrealizowanego przez podmiot przyłączany fragmentu przewodu wodociągowego przebiegającego od miejsca włączenia do granicy nieruchomości podmiotu przyłączanego jako fragment sieci podlegający odpłatnemu przekazaniu Spółce. Przejęcie tego fragmentu przewodu wodociągowego nastąpi na podstawie zawartej z Inwestorem umowy przyłączeniowej,

w terminie 14 dni od daty uprawnomocnienia się decyzji.

Jednocześnie Spółka wniosła o wydanie decyzji w trybie art. 12 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

(Dowód : karty 4,5, 18,19).

Pismem z dnia 7 października 2014 r. Prezes Urzędu poinformował stronę o prawie do zapoznania się z aktami postępowania oraz prawie wypowiedzenia się co do zebranego materiału dowodowego. Spółka nie skorzystała z tego uprawnienia.

(Dowód: karta 39).

Przeprowadzone przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów postępowanie dowodowe pozwoliło na ustalenie następującego stanu faktycznego :

1. Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. z siedzibą w Kątach Wrocławskich został zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, IX Wydział Gospodarczy KRS w dniu 23 listopada 2001 r. pod numerem 0000063479 jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Do podstawowych zadań Spółki należy świadczenie usług w zakresie m.in.:

- poboru i uzdatniania wody;

- działalności usługowej związanej z rozprowadzaniem wody;
- odprowadzania i oczyszczania ścieków;
- wykonywania instalacji wodno-kanalizacyjnych.

(Dowód: sprawa RWR 400-16/14/JB karty 172-175).

2. Spółka prowadzi działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Kąty Wrocławskie i jest jedynym tego typu przedsiębiorcą (100% udziału w rynku).

(Dowód: sprawa RWR 400-16/14/JB karty 8,9, 172-175).

3. Rozliczenia za usługi zaopatrzenia w wodę odprowadzania ścieków prowadzone są w oparciu o ceny i stawki opłat określone w taryfach. Obowiązujące aktualnie na terenie gminy Kąty Wrocławskie taryfy opłat za wodę i ścieki zostały wprowadzona na podstawie Uchwały Rady Miejskiej. Należy zaznaczyć, iż ww. taryfy zostały sprawdzone – zgodnie z art. 20 ust. 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...) – przez Burmistrza, który dokonał sprawdzenia prawidłowości opracowania taryfy zgodnie z przepisami ww. ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...) oraz przeprowadził weryfikację kosztów pod względem celowości ich ponoszenia.

(Dowód: sprawa RWR 400-16/14/JB karty 8,9).

4. Na terenie gminy Kąty Wrocławskie obowiązuje Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków wprowadzony Uchwałą nr XLVII/333/06 Rady Miejskiej w Kątach Wrocławskich z dnia 27 stycznia 2006 r. – zwany dalej „Regulaminem”.

(Dowód: sprawa RWR 400-16/14/JB karty 8, 19-25).

5. Zgodnie z § 11 ust. ww. Regulaminu przyłączenie nieruchomości do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej odbywa się na pisemny wniosek o przyłączenie.

(Dowód: sprawa RWR 400-16/14/JB karta 22).

6. Przedsiębiorstwo wydaje techniczne warunki podłączenia do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej i przekazuje je wnioskodawcy w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia złożenia wniosku (§ 12 Regulaminu). Przyłączenie do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej może nastąpić po spełnieniu technicznych warunków podłączenia do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej (§ 13 ust. 1 Regulaminu). ZGK nie zawiera odrębnych umów przyłączeniowych.

(Dowód: sprawa RWR 400-16/14/JB karta 22).

7. Podmioty które wybudowały na swój koszt przewody kanalizacyjne od pierwszej studzienki od strony budynku lub – w przypadku braku studzienki na terenie nieruchomości gruntowej podmiotu przyłączanego – od granicy tej nieruchomości do miejsca włączenia/wpięcia do sieci kanalizacyjnej mogą tą część przekazać odpłatnie Spółce na warunkach uzgodnionych w umowie.

(Dowód: sprawa RWR 400-16/14/JB karty 22, 177).

8. Spółka obciążała do dnia 25 marca 2014 r. podmioty przyłączane kosztami wykonywania włączenia/wpięcia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Do ww. daty podmioty te

obciążane były bowiem kosztami zakupu niezbędnych do ww. włączenia/wpięcia materiałów (np. trójnika) oraz kosztami robocizny (nawiercenie sieci, montaż trójnika, itp.).

(Dowód: karta 5, 35, sprawa RWR 400-16/14/JB karty 122, 134-147).

9. W cenniku usług spółki ZGK – obowiązującym w okresie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 25 marca 2014 r. – znajdowały się m.in. następujące opłaty za włączenie/wpięcie przyłączy wod.-kan. do sieci (w zł. netto):

- za montaż nawiertki na sieci wodociągowej z rur PCV, PEHD o średnicy 90 mm do 160 mm w gotowym wykopie + nawiercenie przy użyciu aparatu nawiercającego – 150 zł.,
- za montaż nawiertki na sieci wodociągowej z rur stalowych, żeliwnych o średnicy 80 mm do 150 mm w gotowym wykopie + nawiercenie przy użyciu aparatu nawiercającego – 280 zł.,
- za wpięcie przyłącza kanalizacyjnego na trójnik wbudowany w sieć kanalizacyjną (gotowy wykop) – 130 zł.,
- za wpięcie przyłącza kanalizacyjnego do studni PVC - nawiercenie (gotowy wykop) – 130 zł.

(Dowód: sprawa RWR 400-16/14/JB karty 134-147).

10. W obowiązującym od dnia 26 marca 2014 r. nowym cenniku usług spółki ZGK – stanowiącym załącznik nr 1 do Uchwały Zarządu nr 2/2014 z dnia 25 marca 2014 r. - ww. opłaty nie występują i np. za nawiercenie sieci wodociągowej przez pracowników ZGK oraz ich nadzór nad wpięciem, montażem trójnika na sieci oraz montażem studni na sieci Spółka nie pobiera dodatkowych opłat. Tak więc, z dniem 26 marca 2014 r. Spółka zaprzestała praktyki polegającej na obciążaniu osób ubiegających się o przyłączenie kosztami zakupu i montażu materiałów niezbędnych do wykonywania włączenia do sieci wod.-kan.

(Dowód: karta 5,35, sprawa RWR 400-16/14/JB karty 122).

11. W przypadku przewodów wodociągowych od granicy nieruchomości gruntowej podmiotu przyłączanego do miejsca włączenia/wpięcia do sieci/główniej rury wodociągowej możliwość ich odpłatnego przekazania Spółce dotychczas nie istnieje. Zgodnie bowiem z art. 2 pkt 6 w związku z art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...) realizację budowy ww. przewodów powinna – zdaniem ZGK - zapewnić na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci. Tak więc Spółka traktowała fragment przewodu wodociągowego zlokalizowanego pomiędzy granicą nieruchomości gruntowej podmiotu przyłączanego a miejscem wpięcia do sieci jako przyłączy wodociągowe nie podlegające odpłatnemu przekazaniu Spółce.

(Dowód: sprawa RWR 400-16/14/JB karta 177).

12. ZGK w toku postępowania wyjaśniającego o sygn. RWR 400-16/14/JB oświadczył m.in., iż:

„ZGK Sp. z o.o. traktuje fragment przewodu wodociągowego od granicy nieruchomości podmiotu przyłączanego do miejsca włączenia/wpięcia do głównej rury wodociągowej, jako przyłączy wodociągowe, nie mogące być odpłatnie przekazane Spółce” (pismo z dnia 18 kwietnia 2014 r. sprawa RWR 400-16/14/JB, k 133);

„Fragmenty przewodów wodociągowych od granicy nieruchomości podmiotu przyłączonego do miejsca włączenia/wpięcia do sieci wodociągowej, ZGK Sp. z o.o. traktuje jako część przyłącza wodociągowego tj. jako odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym. Realizację budowy przyłączy do sieci powinna zapewnić na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci.” (pismo z dnia 16 maja 2014 r. sprawa RWR 400-16/14/JB, k. 177).

(Dowód: sprawa RWR 400-16/14/JB karty 133, 177).

13. W piśmie z dnia 22 lipca 2014 r. Spółka ustosunkowując się do zarzutów przedstawionych w postanowieniu o wszczęciu postępowania antymonopolowego poinformowała, iż w dniu 26 marca 2014 r. zaniechała obciążania klientów kosztami zakupu i montażu nawiertki i urządzeń odcinających. Jednocześnie Spółka przyznała, iż również niesłusznie obciążała klientów za realizację odcinka sieci od nawiertki – zasuwę do granicy nieruchomości i w związku z powyższym zobowiązała się do wyeliminowania ww. praktyki poprzez zmianę cennika usług z dnia 26 marca 2014 r. i wprowadzenie do niego informacji, iż „Usługi świadczone przez ZGK polegające na wykonawstwie fragmentów sieci wodociągowych od granicy nieruchomości przyłączanej do miejsca włączenia do sieci istniejącej świadczone są bezpłatnie dla Inwestorów, którzy złożą stosowny wniosek o wybudowanie przedmiotowego odcinka oraz traktowanie zrealizowanego przez podmiot przyłączany fragmentu przewodu wodociągowego przebiegającego od miejsca włączenia do granicy nieruchomości podmiotu przyłączonego jako fragment sieci podlegający odpłatnemu przekazaniu Spółce. Przejęcie tego fragmentu przewodu wodociągowego nastąpi na podstawie zawartej z Inwestorem umowy przyłączeniowej”. Jednocześnie Spółka wniosła o wydanie w ww. zakresie decyzji w trybie art. 12 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

(Dowód : karty 4,5,18,19).

14. W oparciu o zeznanie CIT-8 o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) przez podatnika podatku dochodowego od osób prawnych za rok podatkowy obejmujący okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r. ustalono, że w 2013 r. Spółka osiągnęła przychód w wysokości [tajemnica przedsiębiorstwa].

(Dowód: karty 37,38).

Mając na uwadze powyższe ustalenia organ antymonopolowy zważył, co następuje:

1. Określenie zarzutu.

Zakładowi Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Kątach Wrocławskich postawiony został zarzut nadużywania pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę obejmującym obszar gminy Kąty Wrocławskie, polegającego na bezpodstawnym nakładaniu na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów części robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*, tj. kosztów wykonania fragmentu sieci wodociągowej od granicy nieruchomości do miejsca włączenia oraz kosztów zakupu i montażu materiałów niezbędnych do wykonywania włączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

2. Interes publicznoprawny.

Podstawą do zastosowania przepisów ustawy o ochronie (...) jest uprzednie stwierdzenie przez Prezesa Urzędu, czy w niniejszej sprawie wszczęcie i przeprowadzenie postępowania antymonopolowego było zasadne z punktu widzenia interesu publicznoprawnego.

W świetle art. 1 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie (...) celem regulacji w niej przyjętych jest zapewnienie rozwoju konkurencji, ochrona przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i ochrona interesów konsumentów. Tak określony cel ustawy pozwala przyjąć, iż ma ona charakter publicznoprawny i służy ochronie ogólnospołecznego interesu. Powyższe przesądza o wyłączeniu możliwości podejmowania przez organ antymonopolowy działań w celu ochrony wyłącznie interesów indywidualnych. Taką interpretację potwierdza orzecznictwo Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (patrz m.in. wyroki z dnia 28.05.2001, sygn. akt XVII Ama 82/00; z dnia 4.07.2001, sygn. akt XVII Ama 108/00; z dnia 30.05.2001 r., sygn. akt XVII Ama 80/00; z dnia 6.06.2001, sygn. akt XVII Ama 78/00). Została ona również potwierdzona w orzeczeniach Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 29.05.2001 r. (sygn. akt I CKN 1217/98) stwierdził, że publiczny charakter ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów powoduje, iż znajduje ona zastosowanie tylko wówczas, gdy zagrożony lub naruszony jest interes publiczny, polegający na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku gospodarczego. Każde bowiem działanie wymierzone w mechanizm konkurencji godzi w interes publiczny w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (vide: wyrok SN z dnia 5.06.2008 r., sygn. akt III SK 40/07).

Tym samym nie każde naruszenie prawa w stosunkach cywilno-prawnych kwalifikuje sprawę do postępowania w trybie ww. ustawy. Odmienne niż to ma miejsce w postępowaniu cywilnym ukierunkowanym na ochronę praw podmiotowych stron, postępowanie w trybie ustawy antymonopolowej ma za swój przedmiot ochronę interesu publicznoprawnego, co ma miejsce wtedy, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, bądź gdy wywołują one inne niekorzystne zjawiska na rynku wymagające ingerencji ze strony organów działających w trybie tej ustawy.

W niniejszej sprawie zarzucone Spółce praktyki mają charakter eksploatacyjny i polegają m.in. na obciążaniu podmiotów przyłączanych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (w tym konsumentów) kosztami części robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłącza. Działanie Spółki dotyczy wszystkich potencjalnych odbiorców wody, którzy zamierzają przyłączyć się do ww. sieci i są obciążani kosztami, które powinna pokrywać Spółka.

Czynnikiem umożliwiającym działania podejmowane przez ZGK będące przedmiotem postawionych w niniejszej sprawie zarzutów jest niewątpliwie jego siła rynkowa. Dla naruszenia interesu publicznego w takiej sytuacji wystarczająca jest sama możliwość skierowania przez przedsiębiorcę swojego zachowania do określonej (na ogół nieoznaczonej) grupy podmiotów.

Nie budzi więc wątpliwości, iż w takich okolicznościach interwencja Prezesa Urzędu podjęta w formie wszczęcia postępowania antymonopolowego na gruncie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stała się konieczna i ma na celu ochronę interesu społecznego.

3. Strona postępowania.

Postępowanie antymonopolowe toczy się z udziałem osób mających przymiot strony. Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)*, stroną postępowania jest każdy, wobec kogo zostało wszczęte postępowanie w sprawie praktyk ograniczających konkurencję. Stroną postępowania dotyczącego, zarzutu naruszenia art. 9 ust. 1 ww. ustawy, mogą być zaś przedsiębiorcy posiadający na rynku właściwym pozycję dominującą.

Fakt posiadania przez ZGK statusu przedsiębiorcy nie był w trakcie postępowania kwestionowany. Prezes Urzędu wydając przedmiotową decyzję winien jednakże ocenić, czy ww. Spółka jest przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy *o ochronie (...)*.

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy *o ochronie (...)*, pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, a także: (a) osobę fizyczną, osobę prawną, oraz jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, (b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu, (c) osobę fizyczną, która posiada kontrolę, w rozumieniu pkt 4, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13, (d) związek przedsiębiorców w rozumieniu pkt 2.

Natomiast przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. *o swobodzie działalności gospodarczej* (tj. Dz. U. 2013.672 ze zm.) [zwanej dalej: ustawą *o swobodzie działalności*] jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Art. 2 ww. ustawy definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Ponadto, zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy *o swobodzie działalności* przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą w dniu złożenia wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym.

ZGK jest spółką prawa handlowego i prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców pod numerem 0000063479, co oznacza, iż jest ona przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy *o ochronie (...)*.

4. Rynek właściwy.

Praktyki ograniczające konkurencję ujawniają się na rynku właściwym. Ustawa *o ochronie (...)* definiuje rynek właściwy jako rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji (art. 4 pkt 9 ww. ustawy). Przez towary należy rozumieć zarówno rzeczy, jak i energię, papiery wartościowe i inne prawa majątkowe, usługi, a także roboty budowlane (art. 4 pkt 7 ww. ustawy).

Pojęcie **rynku właściwego** odnosi się przedmiotowo do wszystkich wyrobów (usług) jednego rodzaju, które ze względu na swoje szczególne właściwości odróżniają się od innych wyrobów (usług) w taki sposób, że nie istnieje możliwość dowolnej ich zamiany. Rynek właściwy produktowo obejmuje wszystkie towary, które służą zaspokajaniu tych samych potrzeb nabywców, mają zbliżone właściwości, podobne ceny i reprezentują podobny poziom jakości¹. Niezbędnym elementem rynku właściwego jest także jego wymiar geograficzny, oznaczający konieczność wskazania obszaru, na którym warunki konkurencji, mające zastosowanie do określonych towarów, są jednakowe dla wszystkich konkurentów.

Działalność ZGK polega na świadczeniu usług z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na obszarze gminy Kąty Wrocławskie.

Zgodnie z art. 2 pkt 21 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*, „zbiorowe zaopatrzenie w wodę” to działalność polegająca na ujmowaniu, uzdatnianiu i dostarczaniu wody, prowadzona przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Natomiast „zbiorowe odprowadzanie ścieków” to – w myśl art. 2 pkt 20 ww. ustawy – działalność polegająca na odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków, prowadzona przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Usługi w ww. zakresie świadczone są za pośrednictwem „sieci” tj. przewodów wodociągowych lub kanalizacyjnych wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi dostarczana jest woda lub którymi odprowadzane są ścieki, będących w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego (art. 2 pkt 7 powołanej ustawy). Zbiorowe zaopatrzenie w wodę oraz zbiorowe odprowadzanie ścieków nie mają substytutów.

Z uwagi na uwarunkowania technologiczne i organizacyjne, poza systemem sieciowym nie ma innej możliwości korzystania z usług zbiorowego dostarczania wody i zbiorowego odprowadzania ścieków. Aby świadczyć przedmiotowe usługi konieczne jest bowiem dysponowanie odpowiednią infrastrukturą techniczną. Stwarza to istotną barierę kosztową dla uruchomienia działalności w omawianej dziedzinie z uwagi na brak racjonalności w budowie równoległej do istniejącej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej. Dla odbiorców, w tym odbiorców potencjalnych funkcjonujących na terenie objętym geograficznym zasięgiem danej sieci, nie ma zatem rzeczywistej alternatywy dla świadczonych za jej pośrednictwem usług dostawy wody i odbioru ścieków. Z tych względów przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne funkcjonują w ramach monopolu naturalnego (monopolu sieciowego).

W związku z powyższym należy stwierdzić, że rodzaj działalności prowadzonej przez Spółkę w omawianym zakresie oraz jej zasięg geograficzny wyznaczają w niniejszej sprawie wymiar produktowy i terytorialny rynku właściwego, o którym mowa w art. 4 pkt 9 ustawy *o ochronie (...)*.

Rynkiem właściwym w ujęciu produktowym jest rynek usług polegających na dostarczaniu wody za pośrednictwem sieci wodociągowej i odprowadzaniu ścieków za pośrednictwem sieci kanalizacyjnej (rynek zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków). Działalność ta poza *stricto* dostarczaniem i sprzedażą ww. usług, wiąże się również z przyłączaniem do sieci przyszłych odbiorców oraz określaniem warunków tego przyłączenia. Natomiast pod względem geograficznym – z uwagi na technologię dostarczania wody i odprowadzania ścieków – zakres rynku właściwego wyznacza zasięg istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej eksploatowanej przez Spółkę, za pomocą której świadczy ona swoje usługi. W niniejszej sprawie rynek w ujęciu terytorialnym obejmuje obszar gminy Kąty Wrocławskie.

W tym miejscu należy zaznaczyć, iż pojęcie alternatywnego źródła zaopatrzenia nie obejmuje swoją treścią możliwości zaspokojenia potrzeb zaopatrzeniowych we własnym

¹ E. Modzelewska-Wąchał, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Wydawnictwo TWIGGER, Warszawa 2002, s. 49.

zakresie. Aby nowe źródło zaopatrzenia mogło być uznane za alternatywne w stosunku do posiadanych, musi ono spełniać wymóg natychmiastowej dostępności, bez ponoszenia nakładów inwestycyjnych (Wyrok SOKiK z dnia 31 maja 2000 r., sygn. akt XVII Ama 44/00). Takie alternatywne źródło dostaw wody i odbioru ścieków dla odbiorców z ww. obszaru nie występuje.

W tym miejscu należy podnieść, iż w postanowieniu o wszczęciu postępowania w niniejszej sprawie rynek właściwy został określony jako lokalny rynek zaopatrzenia w wodę, a w sentencji decyzji jako lokalny rynek zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Prezes Urzędu pragnie wskazać, iż stosownie do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2004 r. (Sygn. akt III SK 32/04, LEX nr 440864.) „*art. 84 § 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wymaga, aby określenie rynku właściwego musiało nastąpić już w postanowieniu o wszczęciu postępowania antymonopolowego. Co więcej, zwykle przesłanka ta stanowi dopiero przedmiot ustalenia w tym postępowaniu, a więc przy udziale strony*”.

Tak więc, rynkiem właściwym w niniejszej sprawie jest lokalny rynek zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, obejmujący obszar gminy Kąty Wrocławskie

5. Ustalenie pozycji rynkowej Spółki na rynku właściwym.

Art. 4 pkt 10 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* definiuje pozycję dominującą jako pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.

O pozycji rynkowej spółki ZGK w niniejszym postępowaniu przesądza sieć wodociągowa i kanalizacyjna, której jest dysponentem i zarządcą. Fakt, iż budowa alternatywnej sieci na ww. obszarze nie byłaby ekonomicznie opłacalna, a Spółka nie ma obowiązku udostępniania infrastruktury wodno-kanalizacyjnej podmiotom trzecim, sprawia że rynek spełnia cechy rynku naturalnie monopolistycznego.

Skutkiem powyższego jest posiadanie przez Spółkę siły ekonomicznej przy użyciu której może zapobiegać nie tylko efektywnej konkurencji, ale i działać w dużym stopniu niezależnie od zachowania swych kontrahentów, a w szczególności eksploatować swoją pozycję rynkową ich kosztem.

Tym samym została spełniona pierwsza z przesłanek art. 9 ust.1 ustawy *o ochronie (...)*, tj. posiadanie przez ZGK pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na obszarze gminy Kąty Wrocławskie.

6. Stwierdzenie praktyk ograniczających konkurencję (pkt I sentencji decyzji).

Art. 9 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)* stanowi, iż „*zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym*”. Przykłady nadużywania pozycji dominującej ustawodawca zdefiniował w art. 9 ust. 2 pkt 1-7 ww. ustawy.

W myśl art. 9 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)*, za praktykę ograniczającą konkurencję uznaje się nie samo posiadanie pozycji dominującej ale jej nadużywanie czyli oddziaływanie na interesy konkurentów, kontrahentów lub konsumentów w stopniu nie możliwym do zaistnienia w przypadku gdyby podejmujący je przedsiębiorca działał na rynku w warunkach

konkurencji. Ustawa nie wymienia w sposób wyczerpujący przejawów nadużywania pozycji dominującej na rynku, a jedynie wylicza w art. 9 ust. 2 typowe przykłady zachowań przedsiębiorców mających charakter praktyk ograniczających konkurencję. Z uwagi na otwarty katalog praktyk, nie ma formalnych przeszkód, aby został on rozszerzony także o działania przedsiębiorców ograniczające konkurencję czy też godzące w interesy konsumentów. Zresztą stwierdzić należy, iż stworzenie katalogu zamkniętego byłoby nieracjonalne, uniemożliwiłoby prowadzenie skutecznej ochrony konkurencji i innych wartości przed wszystkimi praktykami wymagającymi interwencji administracyjnej (vide: E. Modzelewska-Wąchal „Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów – komentarz”, Twigger, Warszawa 2002, s. 98-99).

Ustawa antymonopolowa zakazuje zatem nadużywania pozycji dominującej i wymienia przykłady takiego nadużycia, jednakże nie definiuje tego pojęcia. W literaturze przedmiotu wskazuje się, że identyfikacja zjawiska nadużycia pozycji dominującej na gruncie ustawy o ochronie (...) powinna być dokonywana poprzez cele tej ustawy określone w art. 1 ust. 1. Przepis ten pozwala na przyjęcie, iż nadużyciem są zachowania, które oddziałują na interesy kontrahentów w stopniu niemożliwym do zaistnienia w przypadku, gdyby dominant działał w warunkach wolnej konkurencji. Należy zatem rozważyć, czy działania monopolisty wymuszają na jego kontrahentach uczestnictwo w rynku na zasadach mniej korzystnych, niżby to wynikało z działania nieskrępowanych mechanizmów rynkowych w warunkach istnienia konkurencji.

Dla stwierdzenia praktyki ograniczającej konkurencję będącej przedmiotem zarzutu określonego w art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie (...) niezbędne jest więc wykazanie, że spółka ZGK spełnia dwa kryteria, tj.:

1. posiada na rynku właściwym pozycję dominującą,
2. zachowanie ZGK polegające na bezpodstawnym nakładaniu na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów części robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...), tj. kosztów zakupu i montażu materiałów niezbędnych do wykonywania włączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej jest przejawem nadużywania pozycji dominującej, którego Spółka nie mogłaby stosować wobec kontrahentów (konsumentów) w przypadku występowania konkurencji na rynku właściwym.

Ad 1)

Jak stwierdzono wyżej, ZGK posiada pozycję dominującą na rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na obszarze gminy Kąty Wrocławskie.

Tym samym pierwsza przesłanka praktyki z art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie (...) została spełniona.

Ad 2)

Drugim warunkiem niezbędnym do uznania w tej sprawie, iż Spółka nadużyła pozycji dominującej na rynku właściwym i tym samym naruszyła art. 9 ust. 1 tej ustawy, jest wykazanie, iż zachowanie polegające na bezpodstawnym nakładaniu na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów części robót nie stanowiących – co do zakresu – prac

związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*, tj. kosztów zakupu i montażu materiałów niezbędnych do wykonywania włączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej jest przejawem nadużywania pozycji dominującej, którego Spółka nie mogłaby stosować wobec kontrahentów (konsumentów) w przypadku występowania konkurencji na rynku właściwym.

Przepisy art. 2 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu (...)* wprowadzają pojęcia: przyłącza kanalizacyjnego (pkt 5) i wodociągowego (pkt 6), sieci (pkt 7), urządzeń kanalizacyjnych (pkt 14) i wodociągowych (pkt 16), z kolei art. 15 tej ustawy rozstrzyga kto i na jakich warunkach dokonuje budowy, wyposażenia i utrzymania wymienionych tu przyłączy i urządzeń.

Zgodnie z art. 15 ust. 2 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*, realizację budowy przyłączy do sieci oraz studni wodomierzowej, pomieszczenia przewidzianego do lokalizacji wodomierza głównego i urządzenia pomiarowego zapewnia na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci.

Stosownie natomiast do art. 2 pkt 5, 6 i 7 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*:

- przyłączy kanalizacyjne to odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej;
- przyłączy wodociągowe to odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym;
- sieć to przewody wodociągowe lub kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi dostarczana jest woda lub którymi odprowadzane są ścieki, będące w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego.

Stanowisko w sprawie wykładni definicji przyłącza kanalizacyjnego zajmował m.in. Sąd Najwyższy, który w uchwale z dnia 13 września 2007 r. stwierdził, że „*odcinek przewodu kanalizacyjnego łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy z istniejącą siecią kanalizacyjną stanowi w części leżącej poza granicą jego nieruchomości gruntowej urządzenie kanalizacyjne, o jakim mowa w art. 31 ust. 1 ustawy (o zbiorowym zaopatrzeniu).*” Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanej uchwały stwierdził ponadto, że „*znowelizowane brzmienie art. 2 ust. 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu stanowi zatem niewątpliwie wyraz woli ustawodawcy, który przez zmienioną definicję przyłącza dążył do ograniczenia kosztów przyłączenia ponoszonych przez podmioty przyłączane. Sklania to do interpretacji, zgodnie z którą – w razie braku studzienki – przyłączem kanalizacyjnym w rozumieniu art. 2 ust. 5 jest odcinek przewodu między granicą nieruchomości gruntowej a budynkiem podmiotu przyłączanego*”.² W uchwale tej Sąd podniósł szereg argumentów przemawiających za tym, iż nie stanowi przyłącza kanalizacyjnego odcinek przewodu od granicy nieruchomości do sieci głównej. Argumenty te w ocenie Prezesa Urzędu mogą być również odniesione do kwestii związanych z przyłączaniem do sieci wodociągowej.

Sąd Najwyższy wskazał m.in., że sytuacja, w której przyłączem byłby odcinek przewodu położony poza obszarem przyłączanej nieruchomości rodzi szereg problemów. Po pierwsze, to przyłączany podmiot musiałby uzyskać tytuł prawny do wykorzystania nieruchomości sąsiednich. Po drugie, zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*, jeżeli umowa o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków nie stanowi inaczej,

² uchwała Sądu Najwyższego z dn. 13 września 2007 r. (sygn. akt III CZP 79/07).

odbiorca usług odpowiada za zapewnienie niezawodnego działania posiadanych przyłączy. Trudno zdaniem Sądu Najwyższego uznać, że w posiadaniu odbiorcy usług są także odcinki przewodu położone w cudzych nieruchomościach. Prowadziłoby to do sytuacji, w której nikt nie byłby odpowiedzialny za zapewnienie niezawodnego działania tych odcinków przewodu, ponieważ obowiązek przedsiębiorstwa wod.-kan. obejmuje tylko urządzenia kanalizacyjne (art. 5 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...)), do których przyłącze nie należy. Po trzecie, zdaniem Sądu Najwyższego to właściciel przyłącza musiałby wyrażać zgodę na podłączenie do tego przyłącza innych podmiotów. Do wszystkich tych czynności niewątpliwie lepiej przystosowane jest przedsiębiorstwo wod.- kan.

Jednocześnie należy zaznaczyć, iż definicje przyłączy muszą być zgodne z regulacjami prawa cywilnego – właściciel nieruchomości może posiadać przewody, które są trwale złączone z nieruchomością, jedynie w takiej części, w jakiej ta rzecz usytuowana została w granicach jego nieruchomości. Przyłączem (wodociągowym i kanalizacyjnym) jest więc przewód położony w obrębie nieruchomości, przewody poza nieruchomością należą do sieci.

Wskazać w tym miejscu należy, że zgodnie z art. 49 K.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia 3 sierpnia 2008 r. *Urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych nieruchomości, jeżeli wchodzą w skład przedsiębiorstwa (§ 1). Osoba, która poniosła koszty budowy urządzeń, o których mowa w § 1, i jest ich właścicielem może żądać, aby przedsiębiorca, który przyłączył urządzenia do swojej sieci nabył ich własność za odpowiednim wynagrodzeniem, chyba, że w umowie strony przewidziały inaczej. Z żądaniem przeniesienia własności tych urządzeń może wystąpić także przedsiębiorca. W uchwale z dnia 13 lipca 2011 r., sygn. akt III CZP 26/11 Sąd Najwyższy, wskazał, iż art. 49 § 2 K.c. stanowi od chwili jego wejścia w życie podstawę roszczenia o zobowiązanie do odpłatnego przeniesienia własności urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych.*

Tak więc na podstawie art. 49 § 2 K.c. odbiorcom usług, którzy ponieśli koszty budowy urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych przysługuje roszczenie o odpłatne przejęcie tych urządzeń przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Przed dniem 3 sierpnia 2008 r. podstawę takiego roszczenia stanowił wyłącznie art. 31 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę stanowiący, iż *Osoby, które wybudowały z własnych środków urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne, mogą je przekazywać odpłatnie gminie lub przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu, na warunkach uzgodnionych w umowie. Przekazywane urządzenia, o których mowa w ust. 1, powinny odpowiadać warunkom technicznym określonym w odrębnych przepisach. Należność za przekazane urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne może być rozłożona na raty lub uwzględniona w rozliczeniach za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.*

Jak wynika z powyższych przepisów osoba ubiegająca się o przyłączenie ma obowiązek wybudowania na własny koszt przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych. Natomiast budowa urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych (w których skład wchodzi sieci wodociągowe i kanalizacyjne) spoczywa co do zasady na przedsiębiorstwie wodociągowo-kanalizacyjnym. Jeżeli określone urządzenia nie były ujęte w planie wieloletnim i zostały wybudowane przez inwestora prywatnego, przysługuje mu roszczenie o przejęcie ich własności za wynagrodzeniem przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, które przyłączyło urządzenia do swojej sieci.

Nie bez znaczenia dla oceny sprawy jest też stanowisko Ministerstwa Budownictwa Departamentu Polityki Miejskiej i Rewitalizacji z dnia 8 marca 2007 r. (znak: BR1m-053-

22/07/359)³, zgodnie z którym „(...) definicje przyłączy muszą być zgodne z regulacjami prawa cywilnego – właściciel nieruchomości może posiadać przewody, które są trwale połączone z nieruchomością, jedynie w takiej części, w jakiej ta rzecz usytuowana została w granicach jego nieruchomości. Przyłączem jest więc przewód położony w obrębie nieruchomości, przewody poza nieruchomością należą do sieci. (...) w celu przyłączenia budowanego domu do sieci wod.-kan. przyszły odbiorca usług zobowiązany jest do wykonania tylko takiego zakresu prac, które zlokalizowane są na obszarze jego nieruchomości. Wszelkie inne roboty budowlane, takie jak „wcięcie” do głównej rury wodociągowej zlokalizowanej po przeciwnej stronie ulicy, wykonanie wykopów przez drogę, ułożenie rury wodoc. i osłonowej, wykonanie wpięcia do głównego kolektora ściekowego po przeciwnej stronie ulicy, wykonanie wykopów celem ułożenia rury kanalizacyjnej przez drogę (...), należą do zakresu przedsiębiorstwa wod.-kan. Koszty związane z wykonaniem tych prac zaliczane są bowiem do kosztów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, stanowiących podstawę do określania taryf.”

W związku z powyższym, w celu przyłączenia nieruchomości do sieci wodociągowo - kanalizacyjnej, przyszły odbiorca usług zobowiązany jest do wykonania tylko takiego zakresu prac, które zlokalizowane są na obszarze jego nieruchomości, a w przypadku istnienia studzienki kanalizacyjnej na terenie jego nieruchomości do tej studzienki. Wszelkie inne roboty budowlane, takie jak wykonanie wykopów przez drogę, wykonanie wykopów celem ułożenia rury kanalizacyjnej lub wodociągowej przez drogę, wykonanie włączenia/wpięcia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, należą do zakresu prac, których koszt winna ponosić w analizowanej sprawie Spółka. Koszty związane z wykonaniem tych prac zaliczane bowiem są do kosztów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, stanowiących podstawę do określenia taryf.

Gdyby przyłącza przebiegały poza granicą nieruchomości gruntowej odbiorcy nie posiadałby on uprawnień do działania - w przypadku awarii przyłącza - na terenie cudzej nieruchomości, które to uprawnienia posiada przedsiębiorstwo (w niniejszej sprawie ZGK).

Zastosowanie znajduje w tym przypadku również art. 49 § 1 K.c. stanowiący, że urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych nieruchomości, jeżeli wchodzą w skład przedsiębiorstwa.

Włączenie/wpięcie do sieci (tzw. wcinka do sieci) jest realizowane każdorazowo na sieci, znajdującej się w przeważającej części przypadków poza granicami nieruchomości odbiorców usług wodociągowo-kanalizacyjnych i będących własnością (lub w dyspozycji). Spółki. Stanowiąc zatem część składową gruntu, na którym sieć i wcinka zostały wykonane, wcinka nie może podlegać obrotowi prawnemu i stać się własnością odbiorcy. Odcinek sieci od granicy nieruchomości do miejsca wykonania włączenia, jak i w związku z tym sama wcinka, zgodnie z definicją legalną przyłącza zawartą w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu (...), nie jest już przyłączem, a fragmentem sieci. Tym samym, pokrywając koszty wykonania włączenia/wpięcia do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej, w tym koszty robocizny (np. nawiercenie sieci, montaż nawiertki lub trójnika) oraz koszty zakupu niezbędnych materiałów (m.in. nawiertki, trójnika złączki), odbiorca usług inwestuje w cudzą własność, przy czym nie ma żadnego prawnego uzasadnienia dla dokonywania przez odbiorców nakładów inwestycyjnych na majątku przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego lub gminy. Konstatając, zarówno wykonanie odcinka sieci od granicy nieruchomości odbiorcy do

³ Pismo Ministerstwa Budownictwa Departamentu Polityki Miejskiej i Rewitalizacji z 8.03.2007 r., znak: BR1m-053-22/07/359, za: decyzja UOKiK Nr RKR-47/2008 z 30.12.2008 r., www.uokik.gov.pl.

miejsca włączenia, jak i samo włączenie jest budową (finansowaniem) przez odbiorcę fragmentu sieci.

Mając na uwadze powyższe należy przyjąć, że własność wcinka jest zawsze związana z własnością sieci, na której wcinka została zrealizowana. Nawiertka oraz wszelkie inne materiały niezbędne do wykonania włączenia do sieci wod.-kan. stanowią zatem fragment sieci należących do Spółki lub będących w jej dyspozycji.

Tak więc, w ocenie Prezesa Urzędu, założenie przyjęte przez ZGK, zgodnie z którym ubiegający się o przyłączenie winien ponieść koszt budowy fragmentów przewodów wodociągowych zlokalizowanych poza granicą swojej nieruchomości gruntowej oraz kosztów włączenia przewodów wodociągowych i kanalizacyjnych do sieci nie znajduje uzasadnienia w przepisach obowiązującego prawa i stanowi ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju.

W toku postępowania Spółka przyznała, iż w przypadku przewodów wodociągowych zlokalizowanych od granicy nieruchomości gruntowej podmiotu przyłączanego do miejsca włączenia do sieci/główniej rury wodociągowej wszystkie koszty wykonania ponosi podmiot przyłączany, a możliwość ich odpłatnego przekazania Spółce nie istnieje. Również jest rzeczą bezsporną fakt, iż Spółka do dnia 25 marca 2014 r. obciążała podmioty przyłączane kosztami zakupu i montażu materiałów niezbędnych do wykonywania włączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Koszty te – zdaniem organu antymonopolowego – powinna ponieść Spółka, a nie podmiot przyłączany.

Należy w tym miejscu zaakcentować, iż zobowiązanie odbiorców do ponoszenia kosztów budowy fragmentów przewodów wod.- kan. oraz kosztów wykonania włączenia/wpięcia do sieci wod.-kan. poza granicą ich nieruchomości gruntowej zostało już wielokrotnie w ostatnich kilku latach uznane przez Prezesa Urzędu za nadużywanie pozycji dominującej, m.in. w decyzji z 23.07.2008 r. nr RKR 14/2008; decyzji z 22.08.2008 r. nr RKR 22/2008; decyzji z 30.12.2008 r. nr RKR 47/2008; decyzji z 30.11.2009 r. nr RWR 27/2009; decyzji z 20.07.2010r. nr RPZ 15/2010; decyzji z 16.03.2012 r. nr RWR 8/2012; decyzji z 21.08.2012r. nr RKR 32/2012.; decyzji z 14.03.2013r. nr RWR 6/2013; decyzji z 22.03.2013r. nr RKR 3/2013; decyzji z 2.07.2013 r. RPZ 10/2013; decyzji z 27.08.2013. nr RWR 23/2013, decyzji z 24.12.2013 r. nr RKT 49/2013, decyzji z 31.12.2013 r. nr RKT 52/2013, decyzji z 7.08.2014 r. nr RKR 19/2014.

Rozpatrując odwołanie od pierwszej z ww. decyzji Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał, iż ustawodawca wyznaczył granicę pomiędzy przyłączem a siecią, jako granicę nieruchomości odbiorcy, dlatego „*tw. wcinka jest fragmentem sieci należącej do powoda (...) własność wcinki jest zawsze związana z własnością sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, na której wcinka została zrealizowana*”. Analizując analogiczny do niniejszego stan faktyczny SOKiK zatem stwierdził, iż „*wykonując zatem wcinkę na majątku powoda odbiorca usługi inwestował w cudzą własność. Wykonanie odcinka sieci od granicy nieruchomości odbiorcy do miejsca włączenia jest budową przez odbiorcę fragmentu sieci.*⁴”

W konsekwencji Sąd przyjął, iż przedsiębiorca wodociągowo-kanalizacyjny uzyskiwał przysporzenie majątkowe w związku z realizowaniem wcinek na koszt odbiorców. Rozwiązanie to było korzystne wyłącznie dla przedsiębiorcy, a tym samym zachwiana została równowaga stron. Uciążliwości dla odbiorców polegały na obowiązku ponoszenia nakładów na budowę wcinek, których nie powinni oni ponosić.

⁴ Wyrok SOKiK z 15.01.2009 r., sygn. XVII AmA 76/08.

Sąd Apelacyjny w Warszawie rozpatrując apelację od ww. wyroku SOKiK, podtrzymał stanowisko, zgodnie z którym wcinka jest fragmentem sieci należącym do przedsiębiorcy, który zobowiązując odbiorców usług do wykonania na własny koszt części robót nie stanowiących prac związanych z budową przyłącza tj. wykonania wcinki do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej nadużył pozycji dominującej uzyskując nieuzasadnione korzyści kosztem odbiorców⁵.

W dniu 5 października 2012 r. SOKiK ogłosił wyrok⁶ w sprawie z odwołania od decyzji Prezesa UOKiK z dnia 20 lipca 2010 r., nr RPZ 15/2010, w którym stwierdził jednoznacznie, iż koszty zakupu i montażu nawiertki lub trójnika na eksploatowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej obciążają przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, gdyż są elementem sieci. Przedstawione powyżej oceny prawne Prezes Urzędu w całości podziela.

Mając powyższe na uwadze należy uznać, iż została spełniona druga przesłanka z art. 9 ust. 1 ustawy antymonopolowej, tzn. zachowanie ZGK polegające na bezpodstawnym nakładaniu na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów części robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*, tj. kosztów zakupu i montażu materiałów niezbędnych do wykonywania włączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej jest przejawem nadużywania pozycji dominującej, którego Spółka nie mogłaby stosować wobec kontrahentów (konsumentów) w przypadku występowania konkurencji na rynku właściwym.

Wobec spełnienia wszystkich przesłanek koniecznych do udowodnienia praktyki ograniczającej konkurencję określonej w art. 9 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)* Prezes Urzędu orzekł jak w pkt I sentencji niniejszej decyzji. Równocześnie należy zaznaczyć, że organ antymonopolowy wziął pod uwagę, iż Spółka od dnia 26 marca 2014 r. zmieniła zasady wykonywania włączeń/wpięć do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. O tej dacie bowiem ZGK sam wykonuje tą część prac na własny koszt, co zatem idzie należy uznać zarzucaną praktykę w części określonej w pkt I sentencji decyzji za zaniechaną.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 *ustawy o ochronie (...)* w przypadku jeżeli zachowanie rynkowe przedsiębiorcy przestaje naruszać zakazy określone w art. 6 lub 9 ustawy lub w art. 81 lub 82 Traktatu WE Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. Ponieważ w przypadku praktyki określonej w pkt I sentencji niniejszej decyzji stwierdzono naruszenie przez ZGK zakazu, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)* i równocześnie stwierdzono zaniechanie stosowania praktyki z dniem 26 marca 2014 r. należało wydać w pkt I decyzję w oparciu o przepis art. 11 tej ustawy.

W związku z powyższym orzeczono, jak w punkcie I sentencji decyzji.

7. Uprawdopodobnienie naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 9 ust 1 ustawy o ochronie (...) oraz zobowiązanie przedsiębiorcy do wykonania podjętych zobowiązań, polegających na zaniechaniu działań zmierzających do zapobieżenia naruszenia ww. przepisu i termin wykonania tych zobowiązań (pkt II sentencji decyzji).

Zgodnie treścią art. 12 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)*, do wydania przez organ antymonopolowy decyzji zobowiązującej niezbędne jest uprawdopodobnienie – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub będących podstawą

⁵ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 30.10.2009 r., sygn. VI Aca 461/09.

⁶ Wyrok SOKiK z 5.10.2012 r., sygn. XVII AmA 223/10.

wszczęcia postępowania z urzędu – że został naruszony zakaz o którym mowa w art. 6 lub 9 ww. ustawy. Podkreślić zatem należy, że dla wydania tzw. decyzji zobowiązującej wystarczy uprawdopodobnić w toku postępowania antymonopolowego naruszenie zakazu wynikającego z art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nie ma natomiast konieczności udowodnienia naruszenia przepisów ustawy, a w związku z tym przeprowadzenia pełnego postępowania dowodowego. Różnica pomiędzy tymi dwoma instytucjami polega na tym, że uprawdopodobnienie nie daje pewności, lecz jedynie prawdopodobieństwo twierdzenia o jakimś fakcie.

Należy wskazać, że uprawdopodobnienie zwolnione jest od zwykłego formalizmu dowodowego. W wyroku z dnia 5 maja 1995 r. (sygn. akt: S.A./Wr 2223/94) Naczelny Sąd Administracyjny orzekł, że „uprawdopodobnienie stanowi środek zastępczy dowodu w znaczeniu ścisłym, a zatem środek nie dający pewności, lecz tylko wiarygodność (prawdopodobieństwo) twierdzenia o jakimś fakcie [...]. Chodzi nie o przeprowadzenie dowodu na okoliczność podnoszonych przez Wnioskodawcę zarzutów, lecz o wskazanie okoliczności wystarczających dla powzięcia przekonania o prawdopodobieństwie zaistnienia podnoszonych okoliczności”.

W niniejszej sprawie Spółka złożyła swoje zobowiązanie do podjęcia lub zaniechania określonych działań już w początkowej fazie postępowania dowodowego, co pozwoliło, po dokonaniu analizy zgromadzonego materiału dowodowego, na jego zakończenie na wczesnym etapie. Oznacza to, że nie zostało przeprowadzone pełne postępowanie dowodowe, a jedynie w stopniu umożliwiającym uprawdopodobnienie naruszenia przepisów ustawy o ochronie (...).

Postawiony ZGK w pkt II sentencji decyzji zarzut to stosowanie praktyki polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Kąty Wrocławskie poprzez bezpodstawne nakładanie na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów części robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...), tj. kosztów wykonania fragmentu sieci wodociągowej od granicy nieruchomości do miejsca włączenia.

Jak wyżej wykazano ZGK posiada na rynku właściwym pozycję dominującą. Konieczne jest zatem jeszcze uprawdopodobnienie spełnienia drugiej przesłanki art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie (...), tj. uprawdopodobnienie, iż zachowanie ZGK polegające na bezpodstawnym nakładaniu na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów części robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...), tj. kosztów wykonania fragmentu sieci wodociągowej od granicy nieruchomości do miejsca włączenia jest przejawem nadużywania pozycji dominującej, którego Spółka nie mogłaby stosować wobec kontrahentów (konsumentów) w przypadku występowania konkurencji na rynku właściwym.

W ocenie Prezesa Urzędu na str. 12-16 niniejszej decyzji zostało w sposób wyczerpujący uprawdopodobnione, że nakładanie na odbiorców obowiązku ponoszenia ww. kosztów stanowi naruszenie art. 9 ust. 1 ww. ustawy o ochronie (...).

Ta część uzasadnienia decyzji dotyczy bowiem zarówno kwestii nakładania przez Spółkę na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów części robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...), tj. kosztów zakupu i montażu materiałów niezbędnych do wykonywania włączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (vide: pkt I sentencji

decyzji), jak również kosztów wykonania fragmentu sieci wodociągowej od granicy nieruchomości do miejsca włączenia (vide: pkt II sentencji decyzji).

Uzupełniając, przedstawione na str. 12-16 niniejszej decyzji stanowisko organu antymonopolowego oraz orzecznictwo należy dodać, iż również w Decyzji z dnia 14.11.2011r. nr RKR-44/2011 Prezes Urzędu uznał za praktykę ograniczającą konkurencję działania Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą w Krakowie polegające na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Miejskiej Kraków polegające na narzucaniu przyszłym odbiorcom uciążliwych i przynoszących Miejskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji S.A. nieuzasadnione korzyści warunków przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w świetle których są oni zobowiązani do wykonania na własny koszt części robót nie stanowiących - co do zakresu - prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy *o zbiorowym (...)*, tj. budowy na własny koszt części sieci wodociągowej i kanalizacyjnej od studzienki lub granicy nieruchomości do miejsca wykonania włączenia. W tym przypadku SOKiK także uznał ustalenia Prezesa Urzędu za prawidłowe⁷.

Należy dodatkowo zaznaczyć, iż w związku z realizowaniem budowy fragmentów sieci wodociągowej - od granicy nieruchomości gruntowej do miejsca włączenia do sieci - ze środków finansowych podmiotów przyłączanych, powodowa Spółka uzyskuje szybsze, niż wynikałoby to z przepisów ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu (...)* i rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. *w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie wodę i odprowadzanie ścieków* (Dz.U. Nr 127, poz. 886 ze zm.), korzyści majątkowe.

W niniejszej sprawie korzyści, które uzyskała Spółka kosztem przyłączanych odbiorców można dość łatwo zidentyfikować. Skoro bowiem, odbiorcy obarczeni zostali obowiązkiem rodzącym konieczność poniesienia kosztów budowy przewodów wodociągowych znajdujących się poza granicą nieruchomości podmiotu przyłączanego, to zarazem Spółka była zwolniona z pozyskania środków pieniężnych (np. oprocentowanego kredytu bankowego) w celu sfinansowania budowy ww. przewodów, z których następnie czerpała korzyści w postaci zapłat za wodę i ścieki wnoszonych przez inwestorów/podmioty przyłączane.

Podsumowując należy uznać, iż przyłączem wodociągowym jest odcinek przewodu znajdujący się w nieruchomości odbiorcy usług. Tym samym odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową znajdujący się poza granicą nieruchomości gruntowej osoby przyłączanej stanowi urządzenie wodociągowe w rozumieniu art. 2 pkt 16 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę*. Koszty robót związanych z budową przewodu wodociągowego od granicy nieruchomości osoby przyłączanej do miejsca włączenia do istniejącej sieci głównej (w tym koszty włączenia do sieci) nie stanowią zatem – co do zakresu – kosztów prac związanych z budową przyłącza wodociągowego. Koszty tych robót powinny obciążać przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, a w razie ich poniesienia przez osobę przyłączaną przysługuje jej roszczenie do przedsiębiorstwa, które przyłączyło urządzenia do swojej sieci o nabycie ich własności za odpowiednim wynagrodzeniem zgodnie z art. 49 § 2 Kodeksu cywilnego. W niniejszej sprawie Spółka taką możliwość wyłączała.

Wobec powyższego została uprawdopodobniona druga przesłanka z art. 9 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)*, tzn. zachowanie ZGK polegające na bezpodstawnym nakładaniu na odbiorców obowiązku ponoszenia części robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy *o zbiorowym (...)*,

⁷ Wyrok SOKiK z 9.12. 2013 r., sygn. akt XVII AmA 1/12.

tj. wykonania fragmentu sieci wodociągowej od granicy nieruchomości do miejsca włączenia jest przejawem nadużywania pozycji dominującej, którego Spółka nie mogłaby stosować wobec kontrahentów (konsumentów) w przypadku występowania konkurencji na rynku właściwym.

Tym samym zostało uprawdopodobnione zaistnienie wszystkich przesłanek koniecznych do uznania zachowań przedsiębiorcy za praktyki ograniczające konkurencję w rozumieniu art. 9 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)* w odniesieniu do postawionego Spółce w pkt II sentencji niniejszej decyzji zarzutu..

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)*, warunkiem wydania wskazanej w tym przepisie decyzji, jest – oprócz uprawdopodobnienia naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 9 tej ustawy – zobowiązanie się przez przedsiębiorcę do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom.

W niniejszej sprawie ZGK podjął działania zmierzające do zapobieżenia wyżej uprawdopodobnionym naruszeniom określonym w pkt II sentencji decyzji oraz złożył zobowiązanie do ich pełnego zrealizowania.

Działania objęte złożonym przez ZGK zobowiązaniem – zdaniem organu antymonopolowego - zmierzają do zapobieżenia zarzucanym Spółce w pkt II sentencji decyzji naruszeniom art. 9 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)*. Z uwagi na powyższe, istnieje możliwość skorzystania z instrumentu prawnego przewidzianego art. 12 ust. 2 ustawy *o ochronie (...)*.

W związku z powyższym orzeczono, jak w punkcie II sentencji decyzji.

III. Stosownie do art. 12 ust. 3 ww. ustawy *w decyzji, o której mowa w ust. I, Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorstwo obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu wykonania zobowiązań.* Zgodnie z tym przepisem, Spółka została w niniejszej sprawie zobowiązana do złożenia do dnia 15 stycznia 2015 r. sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania polegającego na:

- zmianie cennika usług z dnia 26.03.2014 r. poprzez wprowadzenie do niego informacji, iż „Usługi świadczone przez ZGK polegające na wykonawstwie fragmentów sieci wodociągowych od granicy nieruchomości przyłączanej do miejsca włączenia do sieci istniejącej świadczone są bezpłatnie dla Inwestorów, którzy złożą stosowny wniosek o wybudowanie przedmiotowego odcinka. Wniosek dostępny jest w siedzibie ZGK lub na stronie internetowej www.zgk-katy.pl. Wszystkie wnioski zostaną rozpatrzone, a ich realizacja zostanie umieszczona w wieloletnim planie inwestycyjnym ZGK. Realizacja robót zgodnie z kolejnością zgłoszeń”,
- zamieszczenie ww. informacji na tablicy ogłoszeń ZGK, stronie internetowej Spółki oraz w prasie lokalnej,
- traktowanie zrealizowanego przez podmiot przyłączany fragmentu przewodu wodociągowego przebiegającego od miejsca włączenia do granicy nieruchomości podmiotu przyłączanego jako fragment sieci podlegający odpłatnemu przekazaniu Spółce. Przejęcie tego fragmentu przewodu wodociągowego nastąpi na podstawie zawartej z Inwestorem umowy przyłączeniowej,

w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się decyzji.

Sprawozdanie o stopniu realizacji zobowiązania powinno zawierać:

- przedstawienie zmienionego cennika usług z dnia 26.03.2014 r. z wprowadzoną do niego informacją, iż „Usługi świadczone przez ZGK polegające na wykonawstwie fragmentów sieci wodociągowych od granicy nieruchomości przyłączanej do miejsca włączenia do sieci istniejącej świadczone są bezpłatnie dla Inwestorów, którzy złożą stosowny wniosek o wybudowanie przedmiotowego odcinka. Wniosek dostępny jest w siedzibie ZGK lub na stronie internetowej www.zgk-katy.pl. Wszystkie wnioski zostaną rozpatrzone, a ich realizacja zostanie umieszczona w wieloletnim planie inwestycyjnym ZGK. Realizacja robót zgodnie z kolejnością zgłoszeń”
- przedstawienie w jaki sposób Spółka poinformowała Usługobiorców, iż „Usługi świadczone przez ZGK polegające na wykonawstwie fragmentów sieci wodociągowych od granicy nieruchomości przyłączanej do miejsca włączenia do sieci istniejącej świadczone są bezpłatnie dla Inwestorów, którzy złożą stosowny wniosek o wybudowanie przedmiotowego odcinka”
- kopię przykładowych 3 Umów zawartych z Inwestorem, dotyczących odpłatnego przekazania fragmentu przewodu wodociągowego od granicy nieruchomości podmiotu przyłączanego do miejsca wykonania włączenia, w przypadku braku konkretnej umowy należy przedłożyć jej wzór.

Stąd należało orzec jak w punkcie III sentencji decyzji.

IV. Zgodnie z art. 80 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 w/w ustawy, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia jest zobowiązany ponieść koszty postępowania.

Art. 263 § 1 K.p.a. stanowi, że do kosztów postępowania zalicza się koszty podróży i inne należności świadków i biegłych oraz stron, a także koszty spowodowane oględzinami na miejscu, jak również koszty doręczenia stronom pism urzędowych.

Stosownie do art. 264 § 1 K.p.a. jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustala w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

Przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku Prezes Urzędu w pkt I sentencji decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z wysyłką korespondencji, które wynoszą 20,00 zł (słownie: dwadzieścia złotych).

Mając powyższe na uwadze orzeczono, jak w punkcie IV sentencji decyzji.

Pouczenia:

Koszty niniejszego postępowania określone w pkt IV przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w **NBP O/O Warszawa Nr 511010100078782231000000** w terminie **14 dni od uprawomocnienia się niniejszej decyzji**.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* w związku z art. 479²⁸ § 2 K.p.c. – **od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie** do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

Na postanowienie rozstrzygające o kosztach zawarte w punkcie IV sentencji niniejszej decyzji, na podstawie art. 81 ust. 5 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* w związku z art. 479³² § 1 i § 2 K.p.c. oraz art. 264 § 2 K.p.a. w związku z art. 83 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* **przysługuje zażalenie** do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji, **w przypadku zaskarżenia jedynie rozstrzygnięcia o kosztach.**

Z up. Prezesa UOKiK
Dyrektor Delegatury we Wrocławiu
Zbigniew Jurczyk

Otrzymuje:

Zakład Gospodarki
Komunalnej Sp. z o.o.
ul. 1 Maja 26
55-080 Kąty Wrocławskie